

**สันติวัฒนธรรมเชิงพุทธของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (รัฐฉาน)
ในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข**
**The Buddhist Peaceful culture of the Tai Yai Ethnic Group (SHAN STATE)
in Peaceful Coexistence**

บารมี หงส์วนิชย์กุล*

Baramee Hongsawanichayakul

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

E-mail : barameehong@gmail.com

Received : April 5, 2019

Revised : August 13, 2019

Accepted : October 25, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง สันติวัฒนธรรมเชิงพุทธของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (รัฐฉาน) ในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้แก่ ๑) เพื่อศึกษาบริบท ประวัติศาสตร์ ทรัพยากร และวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (รัฐฉาน) ๒) เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีสันติวัฒนธรรมและหลักพุทธสันติวิธีที่ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ๓) เพื่อศึกษากระบวนการทัศน์ สันติวัฒนธรรมเชิงพุทธของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (รัฐฉาน) ในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth - interview) จากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ๒๕ รูป/คน และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้เชี่ยวชาญ ๙ ท่าน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) นำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณานำมาสังเคราะห์เชิงระบบ (Systematic synthesis) เพื่อหาประเด็นร่วมหรือประเด็นหลักและอธิบายเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (รัฐฉาน) มีวิถีชีวิตประเพณีและวัฒนธรรมคล้ายคลึงกับชาวล้านนาไทย ของประเทศไทย ศรัทธาและเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา มีอัตลักษณ์ วัฒนธรรม ภาษาพูด และพยัญชนะเป็นของตนเอง ตกอยู่ภายใต้กระแสลูกคลื่นทางวัฒนธรรม ผู้นำชาติพันธุ์ไทใหญ่ได้สร้าง “กลยุทธ” “ตำนาน” ผ่านองค์กรท้องถิ่น ด้วยวิธีการฟื้นฟูมรดกแห่งความสุข “เพลงชาติไท” เพื่อปลุกจิตสำนึก รักถิ่นฐาน เจ้าเล้าบ้านฟ้า” ในฐานะวีรบุรุษผู้กล้า ครั้งหนึ่งเคยสร้างมหาอาณาจักรไทใหญ่

* นายบารมี หงส์วนิชย์กุล Mr. Baramee Hongsawanichayakul พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สันติศึกษา), มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย Doctor of Philosophy (Peace Studies), Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

ครอบคลุมพม่าภาคเหนือทั้งหมด ส่วนแนวคิดทฤษฎีสันติวัฒนธรรมได้ถูกนำมาใช้ในการอยู่ร่วมกันในสังคมตามนโยบายสำคัญคือ “วัฒนธรรมนำชาติ” โดยนำการศึกษามาเป็นแนวทางในการพัฒนา และมีการบูรณาการหลักการและเครื่องมือจัดการความขัดแย้งได้แก่ “พุทธสันติวิธี” แนวทาง “มัชฌิมาปฏิปทา” หรือ ทางสายกลาง ที่เป็นกลางบนฐานความรับผิดชอบและการตัดสินใจร่วมกันร่วมกัน และทฤษฎีสันติภาพ มีฐานจากวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (รัฐฉาน) มาเชื่อมโยงกับหลักพุทธศาสนา ได้แก่ สังคหวัตถุ ๔ พรหมวิหาร ๔ อคติ ๔ ปธาน ๔ (ขันติธรรม) สาราณียธรรม ๖ อปริหานิยธรรม ๗

คำสำคัญ : สันติวัฒนธรรมเชิงพุทธ, ชาติพันธุ์ไทใหญ่ (รัฐฉาน), สันติสุข

Abstract

Study and Analyze the Buddhist Peaceful culture of the Tai Yai Ethnic Group (SHAN STATE) in Peaceful Coexistence. The main objectives of the study were: 1) to study the history, context, resources and culture of the ethnic Tai Yai (Shan State). 2) to study the concept and theory of peace, culture and the Buddhist peaceful means to promote peaceful coexistence and 3) to study paradigm. Peaceful Buddhist culture of the ethnic Tai Yai (Shan State) to live together in peace. A Qualitative Research (Qualitative Research) was a research-oriented document. And in-depth interviews (Depts. - interview) and provide specific (Purposive Sampling) structured by the primary (Key Informants) 25 Figure / people and focus groups (Focus Group Discussion) Expert 9 analysis. Data were analyzed using content (content analysis) presents information in a way described. The synthetic systems (Systematic synthesis) to share issues or issue and explain its contents. The findings of this studies were concluded as follows : 1) Ethnic Tai Yai (Shan State) was a way of life, traditions and culture, similar to Thailand Lanna people of faith and faith in Buddhism, culture, identity, language and alphabet as their own. Under current cultural swallowed. Shan ethnic leader has created a “strategy,” “Legend” through local organizations. With Restoration Entertainment. Happy “song Kyat kidney” to instill love settlements Si Kefa “as a heroic warrior. Once created a great empire covering Myanmar Shan region at all. 2) The concept of peace, cultural theory has been used to living together in society. Policy is “National Culture” by bringing education to the development. And integrating the principles and tools, including conflict management. “Religion for Peace”, the “middle way”, or middle way, based

on impartial and accountable joint decision together. 3) Peace theory a base of the culture of the ethnic Tai Yai (Shan State) linked to Buddhism were the four cardinal virtues Sangahavattu prejudice 4 Patan (tolerance) for the New Caprica Saraniitrm 6, 7 and unfair.

Keywords : Buddhist Peaceful Culture, Tai Yai Ethnic Group (Shan State), Peaceful Coexistence

บทนำ

ปฐมภูมิของไทยใหญ่ (รัฐฉาน) “แผ่นดิน ๑๙ เจ้าฟ้า” อดีตเคยมีพระมหากษัตริย์ปกครองเป็นระบอบยาวนานถึง ๕๓ ปี คือเจ้าเสื่อข่านฟ้า พระองค์ประสูติ ในคริสต์ศักราช ๑๒๙๑ (พ.ศ. ๑๘๓๔) เริ่มครองราชย์ตั้งแต่ปีคริสต์ศักราช ๑๓๑๑ (พ.ศ. ๑๘๕๔) จนถึงปีคริสต์ศักราช ๑,๓๖๔ (พ.ศ. ๑๙๐๗) ช่วงยุคอังกฤษล่าอาณานิคม อังกฤษปกครองรัฐฉานถึง ๖๑ ปี เริ่มตั้งแต่ปีคริสต์ศักราช ๑๘๘๖ (พ.ศ. ๒๔๒๙) จนถึงปีคริสต์ศักราช ๑๙๔๗ (พ.ศ. ๒๔๙๐) รัฐฉาน มีพื้นที่ทั้งหมด ๑๖๐,๐๐๐ ตารางไมล์ (หนึ่งแสนหกหมื่นตารางไมล์) ทิศเหนือ ติดกับประเทศจีน และรัฐคะฉิ่น ทิศใต้ ติดกับรัฐคะเรนนิ์ ติดกับประเทศไทย ทิศตะวันออก ติดกับประเทศลาวและประเทศไทย ทิศตะวันตก ติดกับรัฐพม่า มีประชากรประมาณ ๘ ล้านกว่าคน ชนเผ่าในรัฐฉานมี ๑๓ เผ่า เผ่าไต มีราว ๖๘ %

“ไทใหญ่” เป็นชื่อที่ชาวไทใหญ่คุ้นเคยมานาน ควบคู่กับคำที่ชาวไทใหญ่มักขนานนามตนเองว่า “ไทใหญ่น้อย” แต่นอกเหนือจากชาวไทใหญ่ในประเทศไทยแล้วไม่มีคน รู้จักคำว่า ไทใหญ่ ชาวไทใหญ่เรียกตนเองว่า “ไทใหญ่” (ออกเสียงว่าชาวไทใหญ่) เช่นเดียวกับชาวไทใหญ่เราเรียกตนเองว่า “ไทใหญ่” ไทใหญ่ที่เรียกตนเองว่า “ไทใหญ่” หรือ “ชาวไทใหญ่” นั้นมีมาก และจะจำแนกกลุ่มด้วยการเพิ่มคำขยาย เช่น ไทใหญ่ดำ ไทใหญ่แดง ไทใหญ่ขาว ไทใหญ่ใต้ ไทใหญ่เหนือ เป็นต้น ชาวไทใหญ่เรียกตนเองว่า “ไทใหญ่” แต่ชนชาติอื่นจะเรียกชื่อเราว่า เสียม เขียม หรือ สยาม เป็นต้น และเรียกประเทศเราว่าสยาม ชาวไทใหญ่ก็เช่นเดียวกันมีชื่อที่ชนชาติอื่นเรียกแตกต่างกันไป เช่น พม่าเรียกว่า “ชาน” หรือ “ฉาน” ซึ่งเป็นต้นเค้าให้ชาวตะวันตกเรียกชาวไทใหญ่ในขณะที่ชาวคะฉิ่น หรือจิงโปเรียกว่า “อะซาม” ชาวอาซาง ชาวปะหล่อง และชาวว้าเรียกว่า “เซียม” คำทั้งหมดนี้มาจากรากเหง้าของคำเดิมคือ “สยาม” สาม หรือ “ซาม” ทั้งสิ้น

ชาวไทใหญ่ (รัฐฉาน) นั้น มีวิถีชีวิตประเพณีและวัฒนธรรมคล้ายคลึงกับชาวล้านนาไทยภาคเหนือตอนบน ส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา มีอัตลักษณ์ ประเพณี วัฒนธรรมที่โดดเด่นเป็นของตนเอง มีวัดเป็นสถานที่รวมจิตใจโดยมีสถาปัตยกรรมเป็นของตนเอง

มีภาษาใช้ในการสื่อสารเป็นของตนเอง และสามารถสื่อสารกับกลุ่มชาติพันธุ์ได้ด้วยกันเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งไทยล้านนาคนพื้นเมืองในภาคเหนือของไทย สำหรับภาษาเขียนมีพยัญชนะและสระเป็นของตนเอง ซึ่งได้รับอิทธิพลมีฐานรากมาจากอักษรมอญโบราณ อย่างไรก็ตามที่โดดเด่นมากของไทใหญ่ คือ ประเพณีนิยม เกี่ยวข้องกับพุทธพิธี เช่น งาน “จองพารา “ (งานเดือน ๑๑) คือ พิธีกรรมตั้งซุ้มรับเสด็จองค์สัมมาพุทธเจ้า ในวันออกพรรษา “วันปอยจาตี” (งานขนทรายเข้าวัด) ในก่อนวันวิสาขบูชาและงาน “ปอยสา่งลอง” (บวชลูกแก้ว) คือ บวชเณร บวชพระ เพื่อทดแทนบุญคุณพ่อแม่ ความบันเทิง ก็มีหลากหลายแขนง เช่น ศิลปะการรำรำ (รำฟ้อนโต ฟ้อนนก) มหรสพแห่งความสุข “เพลงจาดไต” ที่เป็นสัญลักษณ์ของการต่อสู้ของชาวไทใหญ่และปลุกจิตสำนึกความรักชาติและรำลึกถึงถิ่นฐานบ้านเกิด สำหรับวงดนตรีเพื่อชีวิตของชาวไทใหญ่ก็เป็นที่ยอมรับมากในกลุ่มวัยรุ่นหนุ่มสาว สถาปัตยกรรม อาราม วัด เจดีย์ รูปหัวลิง ของไทใหญ่ดั้งเดิมรูปทรงของหลังคา ได้รับอิทธิมาจากพม่าบ้านเรือนไทใหญ่จะปลูกด้วยไม้จริง และไม้ไผ่ ประดับด้วยธงชาติ มีรูปเสือ แสดงถึงความกล้าหาญ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของไทใหญ่ เรียบง่าย ชายแต่งกายด้วยผ้าฝ้าย กางเกงขาก๊วย เคียนศรีชะด้วยผ้า (ผ้าอเนก ประสงค์) หลึง นุ่งผ้าซิ่น เสื้อคอกลม หรือคอตั้ง อาหารการกิน ก็ไม่แตกต่างกับชาวล้านนา เช่น แหนมหมู ปลาสาม ถั่วเน่า น้ำตาลอ้อยขมิ้น หมากเวา ฯลฯ จากบริบทวัฒนธรรม และประเพณี สถาปัตยกรรม อัตตาลักษณ์ ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (รัฐฉาน) ที่ส่วนใหญ่มีพื้นฐานมาจากพระพุทธศาสนา บวกกับนโยบาย “วัฒนธรรม นำชาติ” ของ “พลเอกเจ้ายุทธศักดิ์” ที่ประกาศในโอกาสเฉลิมวันชาติไทใหญ่ (รัฐฉาน) เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ที่ผ่านมา ทั้งนี้เพื่อเป็นสัญลักษณ์ ทางวัฒนธรรมและกำหนดเป็นแผนพัฒนา “รัฐฉาน” มุ่งสร้างสันติภาพ มากกว่าการจับอาวุธเรียกร้องเอกราช มุ่งสร้างรัฐฉานให้เป็นเมืองสำคัญทางประวัติศาสตร์ ในรูปแบบการอนุรักษ์เชิงท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

ดังนั้น เนื่องจากชาวไทใหญ่ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีมานานในประวัติศาสตร์ชาติไทย ทั้งยังมีวัฒนธรรมและประเพณีเป็นของตนเองนับว่าเป็นที่น่าสนใจอย่างยิ่ง ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาว่าชาวไทใหญ่มีบริบท ประวัติศาสตร์ ทรัพยากรและวัฒนธรรมอย่างไร และเนื่องจากชาวไทใหญ่ส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำจนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข จึงต้องการศึกษาว่า อะไรคือแนวคิด ทฤษฎีสันติวัฒนธรรมเชิงพุทธ ที่ทำให้กลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่อยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขและกระบวนทัศน์สันติวัฒนธรรมเชิงพุทธของชนกลุ่มนี้เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาบริบท ประวัติศาสตร์ ทรัพยากรและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (รัฐฉาน)
๒. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีสันติวัฒนธรรมเชิงพุทธ กลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (รัฐฉาน) ในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

๓. เพื่อศึกษากระบวนการทัศน์สันติวัฒนธรรมเชิงพุทธ ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (รัฐฉาน) ในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาวิเคราะห์วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ ขอบเขตด้านเนื้อหาประกอบด้วย

๑) ปรัชญา ประวัติศาสตร์ ทรัพยากร วัฒนธรรม และการอยู่ร่วมกันของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (รัฐฉาน)

๒) ทฤษฎีสันติวัฒนธรรมเชิงพุทธของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (รัฐฉาน) และหลักพุทธธรรม คือ สังคหวัตถุ ๔, พรหมวิหาร ๔, อคติ ๔, ปธาน ๔, (ขันติธรรม) สาราณียธรรม ๖ อปริหานิยธรรม ๗ ที่เป็นหลักธรรมสำคัญในพระพุทธศาสนา

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรแบ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในเก็บข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ดังนี้

๑) กลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์กลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่(รัฐฉาน) ที่ผ่านการคัดเลือกจำนวน ๑๐ รูป

๒) ผู้ให้ข้อมูลที่เลือกมาแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แบบมีโครงสร้างแบ่งเป็นประเภทละ ๕ ท่าน ดังนี้

- หลวงพ่อปัญญานันทะ พระสังฆราช(รับฉาน)
- พระมหาญาณินทร์ ญาณินโท (ศูนย์ปฏิบัติธรรม ชาติพันธุ์ไทใหญ่สาธุประดิษฐ์)
- พระครูอนุสรณ์ชัยสิทธิ เจ้าอาวาสอารามหลวงจองคำ จ.แม่ฮ่องสอน

๓) ผู้นำกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (พลเอกเจ้ายอดศึก ประธานกองกู่รัฐฉาน (Shan State) และ กองกำลังกู่ชาติรัฐฉาน (Shan State Army)

๔) นักวิชาการสันติวิธี และนักมานุษยวิทยา

- ศาสตราจารย์ ดร. เสมอชัย พูลสุวรรณ กิตติยาจารย์แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดุลยภาค ปรีชาวิเศษ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ดร.จรรยา คำนวนตา (บ้านเมื่อนาย) ประธานศูนย์วัฒนธรรมไทใหญ่ จ.แม่ฮ่องสอน
- ดร.วสุ (นักวิชาการ) มหาวิทยาลัยศิลปากร
- อ.ประเสริฐ ประดิษฐ์ ประธานสภาวัฒนธรรม จ. แม่ฮ่องสอน ผู้เชี่ยวชาญวัฒนธรรมไทใหญ่
- อ.กัลยา ไชยรัตน์ โรงเรียนบ้านเมืองปอน อ.ขุนยวม จ.แม่ฮ่องสอน
- นักการศาสนา ศจ. (พิเศษ) ร.ท.ดร.บรรจบ บรรณรุจิ

๕) การสัมภาษณ์เชิงกลุ่ม (Focus Group) กับผู้แทนแต่ละด้านจากผู้ให้ข้อมูลข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ด้วยสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แบบมีโครงสร้างประเภทละ ๑ คน

ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่กลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่อาศัยอยู่ในประเทศไทย อาทิ ศูนย์ปฏิบัติการมนุษยชาติพันธุ์ไทใหญ่ สาธุประดิษฐ์ ศูนย์วัฒนธรรมไทใหญ่จังหวัดแม่ฮ่องสอน และรัฐฉานอาทิ ดอยไตแลง และเมืองตองยี

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ทำการศึกษารวบรวมข้อมูลเชิงเอกสาร การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์เชิงลึก การสร้างเครื่องมือและการอบรมเชิงปฏิบัติการกับกลุ่มตัวอย่าง เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ.๒๕๖๑ จนถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ตลอดต่อเนื่องเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒ รวมระยะเวลาประมาณ ๗ เดือน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย “สันติวัฒนธรรมเชิงพุทธของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่(รัฐฉาน) ในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข” มีขั้นตอนในการศึกษาดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

๑) รูปแบบการวิจัย ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพแบบภาคสนาม (Qualitative Research) ส่วนของภาคทฤษฎีศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ ตำรา เอกสารที่เกี่ยวข้องและเว็บไซต์ และข้อมูลภาคสนามจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ทั้งนี้เพื่อนำมาเป็นฐานข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์สังเคราะห์

๒) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ตามกลุ่มที่ต้องการศึกษาเพื่อให้ครอบคลุมบริบทที่ต้องการนำมาวิเคราะห์สันติวัฒนธรรมเชิงพุทธของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (รัฐฉาน) ในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

๓) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ๔ กลุ่ม

๑) กลุ่มตัวอย่างพระภิกษุสงฆ์/ประชากร ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่(รัฐฉาน) ที่ผ่านการคัดเลือกจำนวน ๑๐ รูป/ท่าน

๒) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๕ ท่าน

๓) กลุ่มนักวิชาการสันติศึกษาชาวไทย

๔) ผู้ชำนาญการ/ปราชญ์ชาวบ้าน แขวง สันติวัฒนธรรม ของชาติพันธุ์ไทใหญ่ และของประเทศไทย

๔) การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ : กระบวนการตรวจสอบเครื่องมือ ใช้กระบวนการ Index of Objective Congruence (IOC) ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ ๕ คน โดยเครื่องมือที่จะนำไปใช้ต้องได้รับการให้น้ำหนักความน่าเชื่อถือจากคณะกรรมการร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเทปบันทึกเสียงสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างมาถอดเทปและสกัดประเด็นที่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ตอบไว้ตรงกัน และคัดแยกประเด็นที่ให้ไว้ไม่เหมือนกัน วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์อธิบายตีความ และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบเพื่อจัดทำและนำเสนอเป็นงานวิจัยที่สมบูรณ์ ในโอกาสต่อไปจากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากภาคสนามมาวิเคราะห์ประกอบกับข้อมูลแนวคิดทฤษฎีสอดคล้องของแนวคิดทฤษฎีกับปรากฏการณ์จริงในพื้นที่ศึกษาและได้นำเสนอเป็นบทวิเคราะห์สันติวัฒนธรรมเชิงพุทธของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (รัฐฉาน) ในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

สรุปและการอภิปรายผล

สรุป และอภิปรายผล การวิจัย การพัฒนาสันติวัฒนธรรมเชิงพุทธ ของกลุ่มชาติพันธุ์(รัฐฉาน) ในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ ที่ ๑ เพื่อศึกษาบริบท ประวัติศาสตร์ ทรัพยากร และวัฒนธรรม ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (รัฐฉาน)

สภาพทั่วไปของถิ่นฐานและประชากร ไทใหญ่ (รัฐฉาน) ทางสภาพภูมิศาสตร์ รัฐฉาน (Shan State) เป็นรัฐหนึ่งของสหภาพเมียนมาร์ มีขนาดเนื้อที่ ๑๖๑,๙๑๐ ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่เส้นรุ้งที่ ๑๙.๒๐-๒๔.๙ องศาเหนือ และเส้นแวงที่ ๙๖.๑๓ - ๑๐๑.๙ องศาตะวันออก อาณาเขต ทิศเหนือ จรดรัฐกะฉิ่น ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ จรดแคว้นยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ทิศตะวันออก จรดประเทศสาธารณรัฐประชาชนลาว ทิศตะวันออกเฉียงใต้ จรดประเทศไทย ทิศใต้จรดรัฐกะยา ทิศตะวันตก จรดมณฑลยูนนานของ พม่า

ประชากร ในรัฐฉานเป็นที่อยู่อาศัยของชนชาติพันธุ์ต่าง ๆ ไม่ต่ำกว่า ๓๐ เผ่า อาศัยอยู่บนพื้นที่ราบและบนภูเขา มีจำนวนทั้งสิ้นประมาณ ๘ ล้านคน เป็นคนไทใหญ่ ร้อยละ ๖๘ ของประชากรทั้งหมด นอกนั้นเป็นชาวเขาเผ่าต่าง ๆ เช่น ตะนุ คะฉิ่น มูเซอร์ ลีซอ อีเก้อ ว้า ฯลฯ

คนไทใหญ่ ในรัฐฉาน เรียกคนในเผ่าพันธุ์ไทด้วยกันว่า “ไต” ทั้งหมด และมีชื่อเรียกต่างกันตามภูมิภาค ดังนี้ กลุ่มฉานเหนือ (แถบเมือง น้ำคำ) เรียกตัวเองว่าไตเมา กลุ่มฉานเหนือ (แถบเมืองแสนหวีสีบ่อ เมืองมิด) เรียกตนเองว่า “ไต” ชาวล้านนาเรียก “เงี้ยว” กลุ่มฉานใต้ (แถบเมืองยองหัวย เมืองนาย) คือ “ชาวไต” และกลุ่มฉานตะวันออก ที่ยังแบ่งเป็นอีก ๓ กลุ่ม คือ ไทเขิน (เชียงตุง) ไทลื้อ (เมืองพง) ไทยอง (เมืองยอง)

วัฒนธรรม ประเพณี กลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (รัฐฉาน) ชาวไทใหญ่ (รัฐฉาน) นั้น มีวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรม คล้ายคลึงกับชาวล้านนาไทย ภาคเหนือตอนบน ส่วนใหญ่นับถือและศรัทธาในพระพุทธศาสนา และได้ยึดถือเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิต มีวัดเป็นสถานที่รวมจิตใจ มีสถาปัตยกรรม และภาษาเป็นของตนเอง ประเพณีส่วนใหญ่ เกี่ยวข้องกับพุทธพิธี เช่น งานจองพารา (วันออกพรรษา) วันปอยจาตี (วันวิสาขบูชา) และ “ปอยสา่งลอง” “การบวชเพื่อทดแทนคุณพ่อแม่ ฯลฯ

การแต่งกาย ผู้ชาย สวมกางเกงทรงหลวม ก้นหย่อนกว้างเรียกว่า “โก้นโห่งโย่ง” เสื้อชั้นในแขนสั้น เสื้อชั้นนอกแขนยาว คอกลม ติดกระดุมผ้าแบบจีน สวมหมวก เรียก “กูปไต” ผู้หญิง นุ่งผ้าซิ่น สวมเสื้อตัวสั้นแคเอว ติดกระดุมเป็นโลหะ ออกเสื้อไม่ชิดกัน แขน ๓ ส่วน ทรงผมเกล้าผมเป็นมวยสูง สวมเครื่องประดับ เช่น กำไล ปิ่นปักผม

ภาษาไทยในรัฐฉาน จัดอยู่ในตระกูลภาษาไท กลุ่มตะวันตกเฉียงใต้ เช่นเดียวกับ ไทเหนือ ไทอาหม ไทดำ ไทลื้อ ไทสยาม ลาว และแบ่งเป็นสามส่วน คือ ฉานเหนือ ฉานใต้ และ ฉานตะวันออก เสียงและ คำศัพท์ แตกต่างกันอย่างบ้าง

๑) ในฉานเหนือ ซึ่งคนเรียกตัวเองว่า “ไทเมา” นั้น มีภาษาพูด และภาษาเขียนเหมือนกับ ชาวไทเหนือในญานลักษณะภาษามีทั้งคำในภาษาพม่า และภาษาจีนปนอยู่

๒) ในฉานใต้ ซึ่งเป็นที่ตั้งเมืองหลวงของรัฐ คือ ตองจี พูดภาษาใกล้เคียงกับไทในฉานเหนือมาก มีคำศัพท์พม่าใช้อยู่มาก

๓) ส่วนภาษาของไทในฉานตะวันออก ซึ่งเขาเรียกตัวเองว่าลื้อ ยอง เจิน นั้น ทั้งภาษาพูดและ ภาษาเขียนใกล้เคียงกับชาวล้านนามาก แม้แต่ในภาษาบาลีก็ออกเสียงเช่นเดียวกัน ไม่ออกเสียงอย่างพม่า

๔) ตัวอักษรไททุกกลุ่มดัดแปลงมาจากภาษามอญโบราณในราวพุทธศตวรรษที่ ๑๗ เช่นเดียวกับ อักษรของคนไทในจีนและอินเดีย จึงทำให้มีปัญหาของการอ่าน เพราะ ไม่สามารถกำหนดความหมายได้ ในทันที ต้องอาศัยความแวดล้อมประกอบ

วัตถุประสงค์ที่ ๒ เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีสันติวัฒนธรรม และหลักพุทธสันติวิธีที่ส่งเสริม การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

สันติวัฒนธรรมในมุมของการจัดการความรุนแรงว่า ความรุนแรงคือ การทำร้ายฝ่ายตรงข้าม เชื่อว่า เป็นสิ่งที่ถูกต้องหากทำร้ายเพราะเขาเป็นศัตรู แต่สันติวัฒนธรรม คือ สิ่งที่ตรงข้ามกับความรุนแรงทาง วัฒนธรรม ยิ่งไปกว่านั้น สันติวัฒนธรรมคือการเปิดเผยความจริงเป็นด้านกลับของความรุนแรง การรับรู้ ความเจ็บปวดของสังคม การทำให้เห็นว่าคนรอบ ๆ ตัวเราเป็นคนทั้งนั้น แม้จะแตกต่างจากเรา ต้องคิดว่า ทำอย่างไร ให้เกิดความสัมพันธ์ในฐานะเป็นมนุษย์เหมือนกัน สันติวัฒนธรรมจึงทำให้เห็นว่าคนรอบตัวเรา ล้วนเป็นคนเหมือนกัน ซึ่งสันติธรรมนั้น จะมียุทธวิธีประกอบ ๖ ประการ

๑. การยอมรับความแตกต่างที่เกิดขึ้น	๒. เคารพในความแตกต่าง
๓. อดทนอดกลั้นในความแตกต่าง	๔. เชื่อในความเท่าเทียมของมนุษย์
๕. เคารพสิทธิผู้อื่น	๖. ใช้เหตุผล

โดยมีกติกาสังคมเป็นฉันทามติร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมเรื่องเมตตาพรหมวิหาร ๔ คือ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา ที่เป็นหลักธรรมส่งเสริมให้คนทุกคนอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

วัตถุประสงค์ที่ ๓ เพื่อศึกษากระบวนการทัศน์ สันติวัฒนธรรมเชิงพุทธของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่รัฐฉาน กระบวนการทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่คือ การมองจากตนเองไปหาคนอื่น หรือการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ก่อนเสมอ ไม่ว่าจะเหมือนหรือแตกต่างกัน เพื่อการสร้างสันติวัฒนธรรมขึ้นมา รวมถึงแนวทางการประพฤติ ปฏิบัติงานในการอยู่ร่วมกันของสมาชิกในสังคม ทั้งที่มีวัฒนธรรมเดียวกันหรือต่างวัฒนธรรมบนหลักการ พื้นฐานการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ หลักของความเมตตา กรุณา มีความเจริญ งามอย่างต่อเนื่อง สันติวัฒนธรรมในพระพุทธศาสนา สอนให้คนในสังคมสร้างความรักความผูกพัน ความมีเมตตา กรุณา ความเอื้ออาทรต่อกัน ซึ่งคุณธรรมดังกล่าวถือเป็นหลักการพื้นฐานของการสร้าง สันติวัฒนธรรม โดยการประพฤติปฏิบัติตามหลักธรรมเรื่อง พรหมวิหาร ๔ ปธาน ๔ สังคหวัตถุ ๔ และ สาราณียธรรม ๖ เป็นต้น นำมาสู่การปฏิบัติ

อภิปรายผลการวิจัย

ศึกษาวิเคราะห์สันติวัฒนธรรมเชิงพุทธของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (รัฐฉาน) นำผลที่ได้จากการศึกษา มาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ที่ ๑ จากบริบทประวัติศาสตร์ ทรัพยากร และวัฒนธรรม ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (รัฐฉาน) และสภาพทั่วไปของถิ่นฐานและประชากร ไทใหญ่ (รัฐฉาน) ตั้งแต่ด้านสภาพภูมิศาสตร์ของ รัฐฉาน เป็นรัฐหนึ่งของสหภาพเมียนมาร์ปัจจุบันนี้

จะเห็นว่าจากบริบทประวัติศาสตร์ ทรัพยากร และวัฒนธรรม ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (รัฐฉาน) ก็จะมีหลากหลายชนเผ่า วัฒนธรรมการแต่งกาย การใช้ภาษา และประวัติอันยาวนานสอดรับแนวคิด สหภาพพม่า (Union of Myanmar) เป็นอาณาจักรที่ตั้งอยู่ในแถบตะวันออกเฉียงใต้ มีประวัติสืบทอด ควบคู่มาประเทศไทยมาอย่างยาวนานหลายพันปี มีอาณาเขตติดต่อกับ ประเทศอินเดีย ประเทศ บังกลาเทศ ประเทศจีน และประเทศลาว โดยมีพื้นที่ทั้งหมดยาว ๖๗๖,๕๗๘ ตารางกิโลเมตร ใหญ่เป็น อันดับ ๔๐ ของโลก และใหญ่เป็นอันดับ ๒ ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีพรมแดนทิศเหนือและ ตะวันออกเฉียงเหนือติดกับจีน (๒,๑๘๕ กิโลเมตร) ทิศตะวันออกเฉียงใต้ติดกับลาว (๒๓๕ กิโลเมตร) และ ไทย (๒,๔๐๑ กิโลเมตร) ทิศตะวันตกติดกับอินเดีย (๑,๔๖๓ กิโลเมตร) และบังกลาเทศ (๑๙๓ กิโลเมตร) ทิศใต้ติดกับทะเลอันดามันและอ่าวเบงกอล มีประชากรประมาณ ๕๕,๑๒๓,๘๑๔ ล้านคน (ข้อมูล

เดือนกรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๐) ที่สำคัญ สหภาพพม่า (Union of Myanmar) มีประชากรที่หลากหลายถึง ๑๓๕ ชาติพันธุ์ โดยเป็น ชาวพม่าร้อยละ ๖๘ ชาวไต ร้อยละ ๘ ชาวกะเหรี่ยง ร้อยละ๗ ชาวยะไข่ ร้อยละ ๗ ชาวจีน ร้อยละ ๓ ชาวมอญ ร้อยละ ๒ ชาวอินเดีย ร้อยละ ๒ และอื่น ๆ ร้อยละ ๕ โดยประชากรทั้งหมด นับถือ ศาสนาพุทธ (ร้อยละ ๙๐) ศาสนาคริสต์ (ร้อยละ ๕) ศาสนาอิสลาม (ร้อยละ ๓.๘) ศาสนาฮินดู (ร้อยละ ๐.๐๕) ในบันทึกของ เดอ ลา ลูร์แบร์ ราชทูตฝรั่งเศสจากราชสำนักพระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๔ ที่เดินทาง มากรุงศรีอยุธยา เมื่อ พ.ศ. ๒๒๒๙-๒๒๓๑ บันทึกไว้ว่า ชาวสยามเรียกตนเองว่าไทน้อย (เซียมเล็ก) ส่วนคนที่อยู่ในภาคเหนือเรียกว่า ไทใหญ่ (เซียมใหญ่) จะอยู่บริเวณด้านทิศตะวันตกของแม่น้ำสาละวิน และที่ราบสูงฉาน มาตั้งแต่อดีต เนื่องจากยังไม่มี การแบ่งพรมแดนระหว่างรัฐฉานกับล้านนาอย่างแน่ชัด กระทั่งพม่าตกเป็นอาณานิคมของอังกฤษ รัฐของไทใหญ่หรือรัฐฉาน จึงอยู่ในดินแดนของพม่า^๑ South, A. Ethnic Politics in Burma. ซึ่งความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีมากถึง ๑๓๕ กลุ่มชาติพันธุ์ทำให้ สหภาพพม่าเกิดความขัดแย้งภายในระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์โดยเฉพาะกับชาวไต หรือไทใหญ่ ซึ่งเป็นกลุ่ม ชาติพันธุ์ที่ใหญ่เป็นอันดับสองของประเทศ

วัตถุประสงค์ที่ ๒ การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีสันติวัฒนธรรม และหลักพุทธสันติวิธีที่ส่งเสริม การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (รัฐฉาน) ในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข จำเป็นต้อง ทำความเข้าใจกับแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่ทำให้นุษยชาติมีสภาพและความ เป็นอยู่ที่ต่างจากสัตว์โลกทั้งหลายเป็นสิ่งที่ โดยอาศัยวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ให้สังคมมีระเบียบ เกิดความสงบสุข มีวัฒนธรรมเป็น เครื่องวัดความเจริญ มีการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น วัฒนธรรม เป็นสิ่งที่มีคุณค่าและมีความสำคัญสำหรับชาติหนึ่ง ๆ การที่มนุษย์แบ่งเป็นชาตินั้น อาศัยวัฒนธรรมเป็น เครื่องกำหนด วัฒนธรรมครอบครัวย การดำเนินชีวิตของคนแบบสังคมแห่งสันติ เป็นสังคมที่ไร้ความรุนแรง หรือปราศจากความรุนแรงทั้งทางตรงและทางอ้อม จึงมีความจำเป็นต้องใช้วิธีเชิงสันติทางด้านวัฒนธรรม เข้าไปจัดการความขัดแย้งแบบสันติ หรือจัดการความรุนแรงแบบพุทธวิธีเพื่อให้เกิดความสงบสุขสอดคล้อง กับแนวคิด พระมหาสุชาติ อนุบาลโย (ใหม่อ่อน) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “เครือข่ายชาวพุทธเพื่อสันติ : การขับเคลื่อน กระบวนการสร้างสันติสุขในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้” มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- ๑) ศึกษากระบวนการขับเคลื่อนการดำเนินงานของเครือข่ายชาวพุทธเพื่อสันติ
- ๒) วิเคราะห์รูปแบบการสร้างสันติสุขของเครือข่ายชาวพุทธเพื่อสันติ
- ๓) เสนอยุทธศาสตร์การสร้างสันติสุขของเครือข่ายชาวพุทธเพื่อสันติ

^๑ South, A. Ethnic Politics in Burma : States of Conflict, (London, Routledge; re-print edition 2010), pp. 123-125.

ผลการวิจัย พบว่า^๒

จากเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ นับตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ เป็นต้นมานั้น ได้มีกลุ่มเครือข่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมากมาย เพื่อที่จะหาทางในการสร้างสันติสุขและสนับสนุนการสร้างสันติสุข โดยเฉพาะเครือข่ายชาวพุทธเพื่อสันติซึ่งได้เกิดขึ้นมาเพื่อที่จะได้ให้การช่วยเหลือชาวพุทธ และเพื่อที่จะสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกันในการอยู่ร่วมกันในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีอุดมการณ์คือการปฏิเสธในการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ซึ่งทางเครือข่ายชาวพุทธเพื่อสันติได้มีลักษณะของการดำเนินงาน คือ

๑. กระบวนการขับเคลื่อนการดำเนินงานของเครือข่ายชาวพุทธเพื่อสันติ มีขั้นตอนการดำเนินงานประกอบด้วย

- ๑) ขั้นการพูดคุย
 - ๒) ขั้นการกำหนดประเด็นขับเคลื่อน
 - ๓) ขั้นการจัดตั้งกลุ่ม/การแบ่งหน้าที่
 - ๔) ขั้นการดำเนินกิจกรรม
 - ๕) ขั้นการทบทวนการดำเนินกิจกรรม
 - ๖) ขั้นการกำหนดแนวปฏิบัติใหม่
๒. รูปแบบการสร้างสันติสุขของเครือข่ายชาวพุทธเพื่อสันติ ได้แก่
- ๑) รูปแบบการสร้างสันติสุขโดยการมีส่วนร่วม
 - ๒) รูปแบบการสร้างสันติสุขโดยการให้ความรู้
 - ๓) รูปแบบการสร้างสันติสุขโดยการเรียนรู้สังคมพหุวัฒนธรรม
 - ๔) รูปแบบการสร้างสันติสุขโดยการสื่อสารเชิงสันติ
 - ๕) รูปแบบการสร้างสันติสุขโดยการสร้างสัมพันธ์ของผู้นำ
๓. ยุทธศาสตร์การสร้างสันติสุขของเครือข่ายชาวพุทธเพื่อสันติ ดังต่อไปนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเรียนรู้ร่วมกัน มีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความเข้าใจกันต่อกันและกัน เกิดความความสามัคคีภายในชุมชน ผู้นำพร้อมเป็นแกนนำในการสร้างสันติสุข

^๒ พระมหาสุชาติ อนุบาลโย (ใหม่อ่อน) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง เครือข่ายชาวพุทธเพื่อสันติ : การขับเคลื่อนกระบวนการสร้างสันติสุขในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้, **ดุษฎีนิพนธ์** สาขาวิชาการพัฒนาสังคม (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๐), หน้า บทคัดย่อ.

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างสำนึกความเป็นไทย มีเป้าประสงค์เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความหวงแหนแผ่นดินไทย มีความสำนึกในความเป็นไทย กตัญญูต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความปรองดองอย่างต่อเนื่อง มีเป้าประสงค์เพื่อให้ประชาชนมีความสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม เกิดการปกป้องชุมชนของตนเองอย่างมีส่วนร่วม

วัตถุประสงค์ที่ ๓ เพื่อศึกษากระบวนการทัศน์ สันติวัฒนธรรมเชิงพุทธของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่รัฐฉาน โดยหลักการของความอยู่เย็นเป็นสุข ซึ่งหมายถึงการกระทำที่นำไปสู่ความสมดุลของความสันติของสังคมให้เกิดความสันติ ซึ่งมีลักษณะเป็นองค์รวมของสังคม โดยอาศัยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ประกอบด้วย ปธาน ๔ สาราณียธรรม พรหมวิหาร ๔ ในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข กล่าวคือ หลักธรรมอันเป็นธรรมะลึกถึงความสามัคคี เป็นบ่อเกิดแห่งความสำเร็จทั้งปวง และเป็นพลังอันยิ่งใหญ่ที่สามารถสร้างสรรค์ ความรัก ความมั่นคง ความก้าวหน้าในสังคม ผสานด้วยนโยบายร่วมสมัย “วัฒนธรรมนำชาติ” ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง คือ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ การเปลี่ยนแปลงของประชากรการอยู่โดดเดี่ยว และการติดต่อกันระบบชนชั้น ทศนคติและค่านิยม การเล็งเห็นความจำเป็น นโยบายของผู้นำในสังคมระดับความรู้และเทคโนโลยี ความล้ำหลังทางวัฒนธรรม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยทางอุดมการณ์ เป็นปัจจัยให้เกิดวัฒนธรรมเชิงพุทธได้สอดคล้องกับแนวคิดไกรฤทธิ์ จันทรเข้มชัย, ได้ศึกษาเรื่อง แนวคิดและนโยบายในการเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์นโยบายของรัฐบาลในการแก้ปัญหาความไม่สงบจังหวัดชายแดนภาคใต้ และศึกษาวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ปัญหาความไม่สงบเพื่อเสนอแนะแนวคิดและนโยบายของรัฐในการเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า^๑ นโยบายของรัฐบาลในการแก้ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นนโยบายที่ดีสามารถแก้ปัญหาได้ถูกทางในระดับหนึ่ง แต่ในทางปฏิบัติอาจมีปัญหาบ้างโดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายการยุบศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งเป็นนโยบายที่ผิดพลาด รวมไปถึงนโยบายการใช้ความรุนแรงและการจับกุมโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และในส่วนการทำงานของภาครัฐเองยังทำงานไม่ค่อยบูรณาการกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการแก้ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นก็ถือว่าดีขึ้นมากกว่าเดิมแล้ว จากการให้ผู้นำชุมชนหรือผู้ที่ประชาชนในชุมชนนั้น ๆ เคารพนับถือเข้ามามีส่วนร่วม แต่หากได้รับความร่วมมือจากประชาชนอย่างเต็มที่สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จะลดน้อยลง แนวคิดและนโยบายของรัฐในการเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงจะต้องเป็น

^๑ ไกรฤทธิ์ จันทรเข้มชัย, แนวคิดและนโยบายในการเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๒), หน้า ๑.

แนวทางที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางในการแก้ปัญหา โดยควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาความไม่สงบอย่างเต็มที่ พร้อมกับการสร้างความสมานฉันท์รวมไปถึงความยุติธรรมในทุก ๆ ด้าน ตลอดจนการใช้หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาเพื่อเสริมสร้างความสันติสุขในสังคม สอดรับกับแนวคิดพระเมธาวิจารย์ (ปสิวิโก), พระมหาวิระศักดิ์ สุรเมธี และสาธิตี รักกตัญญู, ได้ศึกษารูปแบบการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล ๕ ของประชาชนในจังหวัดสระบุรี^๔

ผลการวิจัย พบว่า

๑) ประชาชนในจังหวัดสระบุรีมีการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล ๕ โดยรวมทั้ง ๕ ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุข โดยรวมทั้ง ๘ ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด

๒) ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ รายได้ สถานภาพทางครอบครัว และปัจจัยสนับสนุนที่ต่างกัน มีการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล ๕ โดยรวมทั้ง ๘ ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๐๕ ทั้งนี้ในส่วนของระดับการศึกษาที่ต่างกันมีการส่งเสริม ความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล ๕ โดยรวมทั้ง ๘ ด้าน ไม่แตกต่างกัน

๓) จากผลการรวบรวมข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับรูปแบบการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล ๕ ของประชาชนในจังหวัดสระบุรี พบว่า การส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล ๕ เป็นรูปแบบที่ดีมาก เหมาะสมสำหรับอันจะทำให้เกิด ความรักความเข้าใจอันดีสมัครสมานสามัคคีปรองดองของประชาชนส่งผลให้สังคมเกิดสันติสุขมีความสงบ ร่มเย็นทำให้ประเทศชาติเกิดความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงอย่างมีเสถียรภาพ

จากการที่ได้อภิปรายมาแล้วนี้สามารถสรุปได้ว่า “การพัฒนา สันติวัฒนธรรมเชิงพุทธของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (รัฐฉาน) ในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข” เป็นการทำให้ชุมชนชาวไทใหญ่และสังคมมีความสงบสุขซึ่งประชาชนทุกคนบนโลกนี้ ซึ่งทุกคนล้วนอยากพบความสุขด้วยกัน และแนวคิดเพื่อให้เกิดความปรองดองสามัคคีในสังคมชาวไทใหญ่ ก็ไม่แตกต่างกันจากสังคมโลก เพราะว่าความสันติวัฒนธรรมเชิงพุทธเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการเข้าไปดำเนินการแก้ปัญหาคความแตกแยก ความขัดแย้งและความรุนแรงในสังคมได้ เพื่อให้ตนเองมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีความสุข อยู่ร่วมกันอย่างสันติ เพื่อเป็นการส่งเสริมการพัฒนาสันติวัฒนธรรมเชิงพุทธของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (รัฐฉาน) ในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของประชาชนชาวไทใหญ่และสังคมโลกให้เกิดขึ้นได้อย่างยั่งยืน

^๔ พระเมธาวิจารย์ (ปสิวิโก), พระมหาวิระศักดิ์ สุรเมธี และสาธิตี รักกตัญญู, รูปแบบการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล ๕ ของประชาชนในจังหวัดสระบุรี, วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๖๐) : ๑.

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

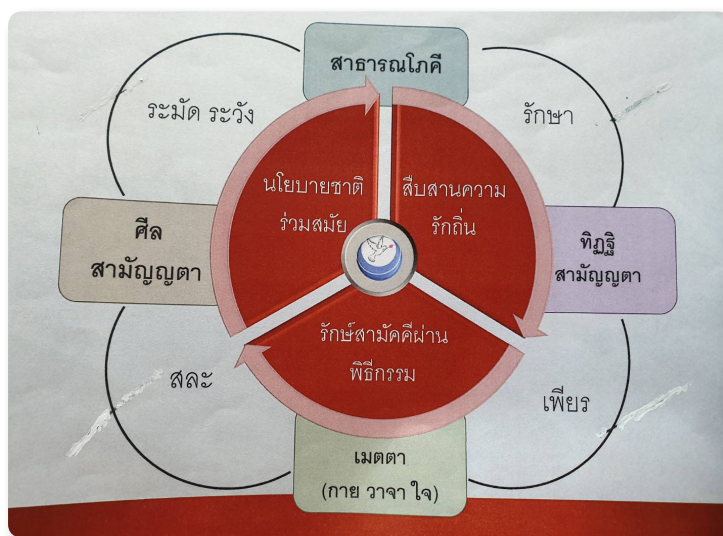
๑) ควรศึกษา และใช้ประโยชน์เรื่อง “พงศาวดาร” ของสหภาพเมียนมาร์มาประกอบด้วย ในการสร้างตำนาน “ไต” เพื่อสืบค้นเรื่องราวของประวัติศาสตร์วรรณกรรม ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ศึกษา ได้อย่างครบถ้วน ในทุกมิติ

๒) ควรศึกษาเรื่องวัฒนธรรม ในฐานะที่เป็นรากฐานของสังคม ทำอย่างไร “วัฒนธรรม” จึงจะใช้ เป็นยุทธศาสตร์หลัก ของการพัฒนา เพราะ สามารถนำไปเชื่อมโยงสู่ระดับ นโยบาย และนำไปปฏิบัติ ให้ได้ประโยชน์อย่างจริงจังในท้ายที่สุด

๓) ควรศึกษาเรื่องการสร้างขบวนการมีส่วนร่วม “นิเวศน์เชิงวัฒนธรรม” และการสร้างเครือข่าย ทางสังคม กลุ่มคนรักสุขอนามัย กลุ่มสิทธิทางกฎหมาย กลุ่มเกษตรกร เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีพของ ชุมชนชาวไทใหญ่

๔) การศึกษาเรื่องวัฒนธรรมชนชาติไทใหญ่ (รัฐฉาน) ให้ครอบคลุมบริเวณภาคเหนือตอนบน (บางส่วน) ของประเทศไทย เช่น จ.แม่ฮ่องสอน จ.เชียงใหม่ ที่มีชาวไทใหญ่ ภายใต้ง่อนไขทางสังคม-การเมือง ซึ่งมีพื้นฐานทางภาษาและวัฒนธรรมดั้งเดิมในบางมิติร่วมกันตั้งแต่ครั้งโบราณ

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Model)

ภาพที่ ๑.๑ แสดงภาพโมเดลการศึกษา

จะเห็นได้ว่า หลักการบูรณาการพระพุทธศาสนา ในการศึกษากระบวนการทัศน์และเป็นส่วนหนึ่งในการ สร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของ กลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (รัฐฉาน) โดยนำหลักธรรม สัมมปาธาน ๔ การลดละกิเลส สิ่งที่เป็นอกุศลทั้งปวง และ สาราณียธรรม ๖ ธรรมอันเป็นที่ระลึกแห่งความสามัคคี

เป็นบ่อเกิดแห่งความสำเร็จ และเป็นพลังอันยิ่งใหญ่ที่สามารถสร้างสรรค์ ความมั่นคง ในสังคม มากำหนดสร้างเป็นรูปแบบ (Model) ผ่านนโยบายร่วมสมัย “วัฒนธรรมนำชาติ” ของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ประธาน กอบกู้รัฐธรรมนูญ ด้วยการนำ “การศึกษา” มาเป็นแนวทางการพัฒนา ในหลากหลายมิติ เช่น ขบวนการฟื้นฟู “ชาวไท” การสืบสานความรักท้องถิ่น และการอนุรักษ์ประเพณีนิยม ได้แก่ ศิลปะ การรำ รำ การฟ้อน ในพิธีฉลองงานบุญ ยังสะท้อนขบวนการทางสังคม เช่น พิธีกรรม รักสามัคคี “กันตอ” เปิดโอกาสให้ คู่ขัดแย้ง ได้มีการ “ขอขมา” ให้อภัยซึ่งกันและกัน เป็นสิ่งสำคัญมาก ภายหลังเข้าร่วมพิธีนี้แล้วคู่ขัดแย้ง รายได้ทีปฏิเสธรการขอขมา ก็จะถูกสังคมประณาม เพราะการอยู่ร่วมกันเน้นที่หลักของศาสนาและวัฒนธรรม ประเพณีเชื่อมโยงเข้าสู่การปฏิบัติ โดยใช้หลักของศีล (สามัญญตา) ธรรมะธรรมะ สังฆารณโกฏี (รักษา) ธิญญ (สามัญญตา) เพียร เมตตา (กาย วาจา ใจ) ความสละ ส่งเสริมให้มีการอบรมและการนำสู่การปฏิบัติ ซึ่งพระสงฆ์จะมีบทบาทต่อสังคม โดยให้การอบรมและการปฏิบัติส่งเสริมแนวทางตามนโยบายชาติ สอดรับกับการเปลี่ยนแปลงที่ร่วมสมัย โดยใช้วัดเป็นศูนย์รวมสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่นให้เกิดความรัก ความสามัคคี ผ่านพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา หรือพิธีกรรมของท้องถิ่น ประสานคนในชาติมีความเป็น หนึ่งเดียว จึงจะเกิดการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขของชนในชาติ

บรรณานุกรม

ไกรฤทธิ จันทรเข้มชัย. แนวคิดและนโยบายในการเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้.

วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๒.

พระมหาสุชาติ อนุบาลโย (ใหม่อ่อน). เครือข่ายชาวพุทธเพื่อสันติ : การขับเคลื่อนกระบวนการสร้างสันติสุข ในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้. **ดุชนิพนธ์**. สาขาวิชาการพัฒนาสังคม. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๐.

พระเมธาวิญญู (ปสิวิโก). พระมหาธีระศักดิ์ สุเมธี และสาธิตี รักกตัญญู. รูปแบบการส่งเสริมความ ประองตองและสันติสุขด้วยศีล ๕ ของประชาชนในจังหวัดสระบุรี. **วารสารสันติศึกษา** **ปริทรรศน์ มจร** ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๖๐) : ๑

South, A. Ethnic Politics in Burma: States of Conflict. (London, Routledge; re-print edition 2010.

สถาบันไทใหญ่ศึกษาวิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.taiyai.org/2011/index.php?page=4c2378500328311c7354592d47cc700d&r=3&id=52> [๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑].